

Yavuz AYDIN
Trabzon Milletvekili
Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çin Halk Cumhuriyeti'nin Uygur Özerk Bölgesi'nde yaşayan Uygur Türklerine yönelik baskı, asimilasyon ve sistematik insan hakları ihlalleri uzun süredir uluslararası kamuoyunun gündemindedir. Kamplarda zorla alıkonma, dinî ve kültürel kısıtlamalar, dijital gözetim sistemleri, zorla çalıştırma, aile bütünlüğünün bozulması gibi uygulamalar; yalnızca birer insan hakları ihlali değil, aynı zamanda uluslararası hukukun ve evrensel vicdanın açık ihlalleridir.

Uygur Türkleri, Türk milletinin ve Türk dünyasının ayrılmaz bir parçası olup; yaşadıkları bölge olan Doğu Türkistan'ın sosyo-kültürel varlığı, Türkiye Cumhuriyeti açısından tarihî, kültürel ve ahlâkî bir sorumluluk alanıdır. Ancak son yıllarda, Türkiye'nin bu konuda hem kamuoyuna hem de uluslararası kuruluşlara yönelik politikalarının yeterince görünür olmaması, giderek artan bir kaygıya yol açmaktadır.

Bu çerçevede:

- Çin yönetiminin Doğu Türkistan'da uyguladığı politikaların Türk dış politikasına etkisi,
- Türkiye'nin uluslararası arenada Uygur Türkleri konusunda aldığı diplomatik tutum,
- Türkiye'de ikamet eden Uygur sığınmacıların hukuki güvenliği,
- Türkiye ile Çin arasındaki ekonomik ilişkilerin bu meseleye yansıması,
- Uygur kültürünün korunmasına yönelik yürütülen kamu projeleri gibi başlıkların bütüncül biçimde değerlendirilmesi ve Türkiye'nin bu meselede daha ilkeli, şeffaf ve sorumlu bir duruş sergileyebilmesi için gerekli politika önerilerinin oluşturulması amacıyla,

Anayasa'nın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılması arz ve teklif olunur.

Yavuz AYDIN
Trabzon Milletvekili

GEREKÇE

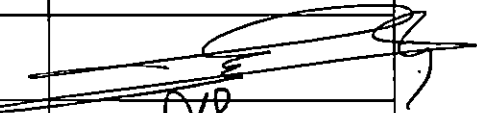
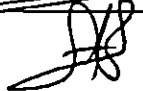
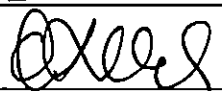
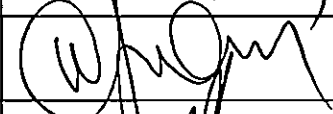
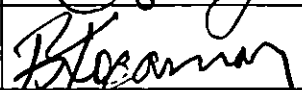
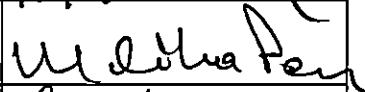
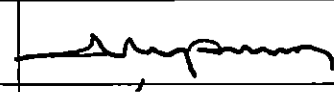
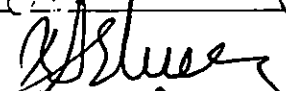
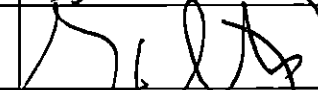
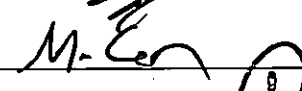
Uygur Türkleri, yüzyıllardır Türk milletinin Doğu'daki kültürel, tarihî ve millî varlığının taşıyıcı unsurlarından biridir. Ancak Çin Halk Cumhuriyeti'nin son yıllarda Doğu Türkistan'da yürüttüğü baskıcı politikalar, yalnızca bu kadim halkın değil, aynı zamanda Türk milletinin ortak hafızasının, kültürünün ve vicdanının sistematik biçimde baskılanması anlamına gelmektedir.

Kamplarda zorla tutulan, dinini ve dilini yaşayamayan, zorla çalıştırılan ve ailelerinden koparılan milyonlarca Uygur Türkü; Birleşmiş Milletler başta olmak üzere çok sayıda uluslararası kuruluşun raporlarında açıkça yer almaktadır. Buna rağmen Türkiye Cumhuriyeti'nin bu konuda güçlü, kararlı ve istikrarlı bir dış politika yürütememesi; yalnızca millî kimlik ve kültür politikası açısından değil, insan haklarına dayalı hukuk devleti ilkeleri açısından da sorgulanmaktadır.

Türkiye'de yaşayan Uygur sığınmacıların sınır dışı edilme endişesi taşıması, Türkiye'nin kültürel bağ taşıdığı soydaş topluluklara karşı yükümlülüğünü yerine getirip getirmediği sorusunu da beraberinde getirmektedir. Aynı şekilde, Çin ile sürdürülen ekonomik ilişkilerin, Doğu Türkistan'daki insan hakları ihlalleri karşısında "sessiz diplomasiye" dönüşmesi kamu vicdanını zedelemekte; toplumsal desteğin azalmasına neden olmaktadır.

Bu bağlamda; Uygur Türklerinin maruz kaldığı ihlallerin tüm boyutlarıyla ortaya konulması, Türkiye'nin diplomatik, kültürel ve hukuki yaklaşımlarının gözden geçirilmesi, kamuoyunun doğru bilgilendirilmesi ve Türk milletinin tarihî sorumluluğuna uygun bir dış politikanın yeniden tesisi için Meclis Araştırması açılması zorunludur.

**MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGESİ
İMZA ÇİZELGESİ**

	ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
1	Selçuk Tunçoglu	Bursa	
2	Ersin Beyaz	İstanbul	
3	Ömer KADAKAR	Aydın	
4	Selcan Paşacı	Tekirdağ	
5	H. Serap Oğun	AFYON	
6	Hosur Tokdemir	Bursa	
7	Yasın Örenler	Denizli	
8	Burhanettin Kocaman	Mardin	
9	Cihan Paçacı	İstanbul	
10	Adnan Şatir CİRKİT	Uşak	
11	Mehmet Mustafa GÜRBAN	Gaziantep	
12	Ahmet Erol FAKIRABA	Ankara	
13	Hüsnü Kılıçman	İzmir	
14			
15	Bülent AKBULAK	İST.	
16	Erol İSTİA	Samsun	
17	Ayşe Turhan Tas	Adana	
18	Yüksel Arslan	Ankara	
19	Metin ERGUN	Muğla	
	Şenol SUNAT	Manisa	